

Locuinta Redactorului

si

Corespondentul Redactorului

si

Strat'ia trăgătorului [Lăzăreanu], Nr. 5.

Scrierile nefrancate nu se vor primi decat numai de la corespondenții regulari ai "Federatiunii." Articoli trimisi si nepublicati se vor arde.

FEDERATIUNEA.

Diurnal politico, literar, comercial si economic.

Va esî Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pest'a, 8. sept., 1871.

27. aug.

Evenimentul celu mai important ce s'a pretecretu in dîlele abîe trecute, este fără indoie la intalnirea monarcului Austriei cu tiarul nemtescu in Salisburgi'a, intemplata in 6. l. c. Ce ironia a sortii! In locul unde cu câtiva ani mai inainte imperatul Napoleon III. fă salutat cu entuziasmu de marea multime a poporului — acolo in 1871 e admirat si salutat domitorul, care a resturnat pre Cesarele francesu, pentru că s'e continuă elu maestri'a lui. Precum atunci, azi si acum'a tota lumea si fragmenta capulu, că ore ce planuri se voru fi facutu si optu in Salisburgi'a, si totu omulu se intreba cu ingrijire, că ore ce ni va aduce venitorul celu mai de aproape. Ce e dreptu, intrega press'a, atâtu officiala, cătu si neofficiala, si-dă tota silint'a de a molcomi spiritele, asigurandu, că in Salisburgi'a nu s'aui inchiaiatu aliantie; dar' pre langa tote opintirile diuaristicei nemtesci, ar' fi forte ridiculu daca amu privi acesta intalnire de unu simplu actu de curtenire a monarcului nostru facia de innaltul seu ospe. Daca ea ar fi fostu intru adeveru numai unu simplu actu de curtenire, atunci n'ar fi trebuitu s'e se fi inscenat cu atât'a pompa, si ar fi fostu de prisosu s'e se chiame la Salisburgi'a si ministrii Hohenwart si Andrassy. Dreptu ace'a nu incap neci cea mai mica indoie, că aci aveam de a face cu una actiune politica; că Salisburgi'a e numai conducatorul la unu scopu, care e inca invescutu cu velulu secretului, si că acolo s'a incoronat una opera, la carea au pusu fundamentulu negociațiunile ambilor cancelari imperiali, austriacu si nemtescu, éra in Gastein i s'a adausu numai materialul necesariu. De ce natura inse au fostu si sunt negociațiunile d'in Gastein, nu se scie cu siguritate, dar' la totu casulu ide'a fundamentală si principală a fostu, că cancelariulu nemtescu a semftu necessitatea urgente pentru politic'a lui, că prin aliant'a unei poteri conservative d'in anin'a Europei s'e se asigure contra ore-caroru incercari de resbunare a Franciei, aruncata la pamant, dar' pentru ace'a inca totu destulu de poternica, — si estu-modu a asigură pacea celu putiu pre câtiva ani. Si intru adeveru acesta idea a formatu punctulu de gravitatiune alu conferintelor d'in Gastein.

Unu corespondinte alu diariu ui nemtescu „Augsb. Allg. Ztg.“ asigura, că cont. Beust a fostu care a dorit ca la sălennitătile d'in Salisburgi'a s'e partecipe si contii Hohenwart si Andrassy, ér' imperatulu, la incepere contrariu resolutu alu acestei idee, a sanctiunatu numai in or'a d'in urma dorint'a cancelariului seu. De aci se vede daca au trebuitu s'e fia cause forte urgente, cari au pretinsu si presint'a ministrului de interne cislatanu la conveniriile d'in Salisburgi'a Impregiurarea, că intre innaltii contrahenti nu s'aui inchiaiatu conventiuni scrise, precum se asigura d'in mai multe parti, nu eschide neci decâtua presupunerea, că intre ei s'a realizat totu-si ore-care contilegeru; dar' pentru ce s'e si trebuiesca punctuatiuni scrise, candu si azi jace in interesulu ambilor compascienti că s'e se sustienă convenitiunea. Dreptu ace'a nu incap indoie, că intalnirea monarcilor in Salisburgi'a a sigilat aliant'a inchiajata in Gastein intre cele trei poteri europene de rangulu primu, intre Austr'a, Germani'a si, precum amu amintintu si cu alta ocasiune, intre Itali'a. Dar' in fine, si acesta intalnire a trecutu in domeniul istorici, si credem ca si numai acesta ni va poté areta cu tempulu resultatele si fructele ei, dar' si pâna atunci cutesamu a afirmă, că de siguru acesta intalnire nu va aduce neci unu bine poporeloru ai caroru-a domitorii se imbraciara si sarutara cu atât'a cordialitate. Cuvintele poetului romanu „Quidquid delirant reges, plectuntur Achivi“ au treccere si asta-di in seculu alu XIX.

Armistiitul intre cele doue parti mari d'in Adunarea naționale de Versali'a a espirat forte rapede. Propunerea lui Ravinel, care voiesce s'e proclame definitiv Versali'a de siedimentul Adună-

rii naționale si alu guvernului, éra Parisulu s'e se spolieze de demnitatea sa de capitala a Franției, a resuscitat de nou vechile lupte intre partitele Adunării naționale Stang'a se opune d'in tote poterile acestei propunerii, éra dreptu insistă pentru acceptarea ei, afirmandu, că prin acesta ea n'are de cugetu a vătăma Parisulu, ci voiesce numai a dă esprezzione unei d'intre cele mai viu dorintie a tierii. Cătu despre Thiers, se dăce, că elu voiesce cu totu pretiul s'e resieda in Parisu, una impregiurare, careva va contribui multu la rezolvarea acestei cestiuni in favorulu stangei — Dupa telegramele ce la primiramu d'in Versali'a, in 7 l. c. s'a incepere evacuarea forturilor parisiene de către trupele nemtesci, de unde se vede apriatu, că un'a d'intre ocupatiunile principale ale presedintelui republicei consiste in a elibera cătu mai curundu pamentulu patriei sale de occupatiunea straine.

Cercurile politice si parlamentarie d'in Florenti'a au venit la convingerea, că deschiderea parlamentului italiano in Rom'a nu va poté urmă inainte de finea lui noemvre, sau de incepertu lui decembrie, si acesta d'in causa că lucrările pentru repararea edificiului parlamentar atâtu sunt inca de inapoiate, in cătu mai inainte de trei luni abîe se voru poté termina. Preste totu difficultătile cari se opunu transferării definitive a resedintiei guvernului in Rom'a, se ivescu d'in dî in gradu mai mare, si guvernului i pare reu că s'a lasatu s'e fia sedusu pîn pretensiunile opusetiuniei, d'a precipită transferarea in nou'a capitala.

Reactiunea d'in Ispani'a nu se poate linisci, ci necontentu cugeta si se restaură pre tronulu tierii, de unde a fostu alungata cu rusine. Scirile mai recenti d'in Madridu ni anuncia, că unele bande carliste au voitul s'e intre in tiera spre a resculă poporulu, inse ele au fostu intempinate de armat'a regulata si de gard'a cetătienescă, cari, in data ce au fostu avisate despre miscarea si intențiunea reactiunilor, au grabitul numai decâtua la frontier'a tierii, spre a respinge pre conturbatorii pacii si ai ordinii publice. Partit'a clericala inca lucra pentru restaurarea guvernului trecutu, si de ace'a la tota ocasiunea face obstacole institutiunilor liberali, cari tindu la emanciparea poporului de sub autoritatea popilor. Mai de una di metropolitulu d'in Madridu a ordonat preotimică s'e nu impartesescu cu sant'a cuminecatura pre acei cetătieni, cari aru primi casatori'a civila.

In Ungari'a cestiunea besericesca preocupa si acum'a tote spiretele. De curundu s'a fostu latitudo faim'a, că unu membru alu partitei extreme, cu numele Ernestu Simonyi, va propune in cameră representantilor, că acesta s'e puna sub acusa pre ministrulu de culte Pauler pentru negligerea detorintelor sale officiale. Dupa scirile mai recenti inse e probabilu, că Simonyi va recede de la acesta intențiune, de ora-ce partit'a lui voiesce a esoperă una contilegere cu stang'a moderata si cu partea liberala (I) a dreptei in privint'a unei procederi comune facia de ministrulu Pauler. Se intielege că propunerea primitiva a lui Simonyi n'ar poté o acceptă neci unu membru alu partitei deachiane, fără că elu s'e nu rumpa de totu cu partit'a sa, pre candu una propunere intermediaria, cam de cuprinsulu că ministrulu s'e fia indumatu a aplică legea in tota vigore a sa contr'a episcopilor renitenti, va fi spriginita si de deachistii liberali, in fruntea caroru-a stă fostulu ministru de justiția Balt. Horváth. La casu candu se va realiza unirea partitelor amintite, cea ce in momentulu prezintă e forte probabilu, propunerea respectiva se va prezintă camerei prin Col. Ghyczy sau Iuliu Schwarz, cari se occupa cu totu-a-dinsulu de acesta cestiune importantă.

Pră Sanfa Sa parintele metropolit Andrei bar. de Siaguna emise cu ocasiunea jubileului seu următori'a pastorală:

Pretiul de Prenumeratii:
Pre trei luni 8 fl. v. a
Pre sase luni 6 " " "
Pre anulu intregu 12 " "

Pentru România:
Pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
" 6 luni 16 " = 16 "
" 3 " 8 " = 8 "

Pentru insertiuni:
10 cr. de linia, si 80 cr. taxa timbră pentru fiecare publicație separată. In locul deschisului 20 cr. de linia.
Unu exempliaru costa 10 cr.

Catra Clerulu si poporulu creditiosu d'in Metropol'a Romanilor de Regea greco-resariteana d'in Ungari'a si Transilvani'a,

Daru Voe si pace, si binecuvintare dela Dumnedieu Tatalu, si Domnului nostru Iisusu Christosu!

Asta-di, dupa ce am implinitu doue-dieci si cinci ani, de candu am primitu asupra-mi in urmă denumirei preanante de Vicariu d'in 15/27 iunie 1846 cărm'a besericei nostre d'in Ardeau;

asta-di, candu clerulu si poporul nostru creditiosu d'in Ardeau petrece, in modu serbatorescu in si afară de Beserice, jubileul acestor doue-dieci si cinci de ani;

asta-di, candu sum eu petrunsa de insufletrea clerului si poporului creditiosu alu Besericei nostre d'in Ardeau, ce o desvolta in dîna de asta-di, ér' eu m'am retrazu in singureitate, petrecandu cu postu si rogatiuni.

asta-di, dîcn, me insufletiesce vapai'a inimii mele, si provoca in mine acelui doru invapaiatu, că s'e Ti-dedicu 'Te, iubite cleru si popora creditiosu alu Mitropoliei noastre naționale romane de regea greco-resariteana d'in Ungari'a si Transilvani'a, carteza acesta serisa si comentata de mine, si intitulata: Enchiridonu, adeca: Carte manuale de Canone ale unei, santei, sobornicesci si apostolesci Beserice, si a Ti-o intinde cu azi s'or mare si sinceru, precum cerbulu doresce spre ivorele apelor, că d'intr'ins'a azi s'e Te recreezi in religiunea, religiositatea, si in moralitatea Strabușilor tei, precum cerbulu se recrăză d'in ivorele apelor, pentru că Canonele Besericei nostre sunt compuse cu mare inteleptiune, si acomodate literei si spiritului invenitaturelor celor vecinice ale lui Christosu, si inainteza folosele teoretice si practice ale Clerului si poporului creditiosu, căci ele cuprindu in sine invenitaturele luminatorie si civilisatorie pentru toti timpii.

Vechimea si clasicitatea Canonelor Besericei nostre nu numai n'au pierdutu nimic'a pâna asta-di d'in insemenatasa loru intensiva si extensiva, ci inca s'aui marita valoarea loru, pentru că scim d'in opuri scientifice, că literatii naționalor culte si civilisate, fără deosebire de religiunea loru, d'in intreg'a Europa, le studieaza, si le traducu acela in limbile loru că nisice produse clasice ale crestinatii primitive, si cu laude le infasieza posteritatii.*)

Pre acestu adeveru cunoscetu basandu-ne, nimic'a mai bine nu potem face, decâtua aceea, că noi s'e ne tienem creditiosu de aceste Canone in afacerile si convicțiunile nostre besericesci, religiose si morale, va s'e dăce, de normele acelea clasice primitive creștine, care le afisam in ele, că s'e nu vatemănu nici litera nici spiritula celu măretiu alu Cristianismului celui mai purificatu si genuinu atunci candu priceperea nostra, sedusa de lucruri lumesci, ar voi s'e faca vre-o schimbare si abatere in ele.

S'e consideram numai aceste optu principii d'in Canonele Besericei nostre si adeca:

I. că organismulu besericei nostre recunosc de factori activi numai clerulu si poporulu creditiosu egalu indreptat in tote afacerile besericesci, si nu érta in sinulu seu nici o casta privilegiata, sau exceptionale, prin urmare nici dreptulu de patronat; I. Corint. Capu XII, v. 14—27; Mateiu V. v. 7. — Mateiu VI, v. 12. — Luca XXI, v. 1. — Can. 2, I=II. —

II. că dupa organismulu besericei nostre, fiii mirenilor au acelu-a-si dreptu de a se inainta in treptă sacerdotală pâna si la treptele cele mai inalte ale preotiei, că si fiii preotilor, Can. 33, VI.

III. că acelu-a-si organismu alu Besericei nostre prezice form'a sindicale, adeca constitutionale atâtu pentru legislatiune, cătu si pentru administratiune a afacerilor bese-

riesci, Mateiu XVIII. v. 6—7;

IV. că nu iérta nici cea mai mica abatere unilaterală dela Canone fără unu Sinodu ecumenic cu voturi unanime,

adeca dogme noue, si prin astfelui de mesura universală pen-

tru to'u clerulu si poporulu creditiosu deobligatorie, se pas-

*) Afara de cei 9 scriitori straini despre Canonele besericei nostre pre cari i-am expusu in opulu nostru: Compendiu de Dreptul Canoniciu din a. 1868, §. 360, — mai amintim aci 1. Monumentum fidei Ecclesiae orientalis, editid Ernestus Iulius Kimmel Jenae 1850. — 2. Constantini Harmenopoli Manuale Legum, sive Hexabiblos, illustravit Gustavus Ernestus Heimbach, Lipsiae 1851. — 3. Dr. Carl Joseph Hefele Conciliengeschichte, Freiburg in Breisgau, 1855. — Apoi scrierile S. Cirilu AEppu alu Alessandriei s'au edat la Parisu in a. 1638, — ale lui S. Atansiu la Parisu in a. 1698 — ale lui Vasiliu Mare la Parisu in a. 1780. —

treaza santieni'a, uniformitatea, vedi'a, si pacea Bes erice ecumenice d'in laintru si d'in afara, Can. 3, VI;

V. ca institutiunile canonice ale Besericei noastre orientale ierta partilor litigante, pre langa concesiunea Eppului eparchialu, alegerea judecatorilor electivi spre prejudicarea si deciderea finale a controversei loru, dela carii apoi nu se mai poate apela, Can. 9, VI. si Can. 16. Cartag.

VI. in privint'a promovitiei Clerului si a poporului credintiosu in dignitatii besericesci stia nestramataveru acelui maretii principiu, ca oficiale besericesci nu aterna dela potestatea episcopescu, ci dela auctoritatea si dignitatea Canonelor; — Balsamou in Coment. la Can. 39. Cartag.

VII. ca Episcopii se fia de un'a si aceea-si nationalitate cu Mitropolitul loru, si nimicu mai insemnatul se nu faca fara sentint'a lui, nici acestu-a fara sentint'a Eppiloru; Can. 34. Apostol;

VIII. ca clerulu si poporulu credintiosu se ceteasca biblia, de unde urmeza 1) ca biblia trebue se se traduca in limbele poporelor crestine; 2) ca si cartile rituale besericesci trebue se fia traduse in limbele feluritelor popore; 3.) ca limb'a besericescă are se fia limb'a poporului respectiv; 4) ca limb'a administrativa in afaceri besericesci la Mitropolie, Episcopie, parochie, manastire, si la totu felul de Sinode trebue se fia asisderea limb'a naționale a poporului, clerului si Arhieilor respectivi; Can. 85. Apostol, — 2. IV. — 60 Laodic. — 32. Cartag; —

se consideramu, dico, numai aceste optu principie d'in Sant'a Scriptura, si d'in Canonele besericesci noastre, si numai de catu ne vomu convinge, ca acele stan de asupra inaltimii scientielor si cunoștințelor civilisatorie de asta-di.

De-si acestu adeveru s'au sustinutu nestramatatu intre fortunele si vijeliele lumiei acestei-a, ca si fanarulu lumina-toriu pre malurile marii, totu-si suntem siliti a marturisi, ca aceste si acestoru asemenee principie d'in canonele noastre nu sunt in intrebuintare practica preste totu in intreg'a nostra beserica ecumenica, d'in caus'a aceea simpla, ca dela Statul celu d'antai crestinescu d'in timpii fericitului intaiulea Imperatu crestinu, Constantinu celu mare, pana la Staturile d'in dilele nostre, s'au impededat punerea in lucrare a aelor institutiuni besericesci, ca-ci Statele fiindu parte absolutistice, parte si constitutionale, dar' fatia cu Beseric'a, absolutistice, unde se gasesce beseric'a nostra, — ocaruiurea besericice astfelui o au strimitoatu, incat cu dreptu se poate dice, ca Statele acele tienu beseric'a si afacerile ei in catusiele voinicielor loru, si nedusiescu cultur'a, civilisatiunea, si inaintarea civilorlor loru crestini in viet'a besericescă.

Multiamita lui Dumnedieu, ca noi amu ajunsu timpulu acelu fericie, candu statulu nostru la an-1848 au stabilitu principiul egalei indreptatirii si alu libertatii conscientiei pentru tote poporele sale fara deosebire de religie, si principiul independintiei dela Statu alu afacerilor besericesci d'in partea competintelor Auctoritatii, si si-au rezervatu numai Suprem'a Inspectiune a Coronei.

Dupa ce amu ajunsu aceasta epoca norocosa, Provinti'a dumnedieesa ne-au si luminat pre noi, cum se ne folosim de aceste principie umane ale Statului Patriei noastre, si cum acele se le aducem in armonia cu Canonele Besericesci noastre; si asie in urm'a urmeloru amu recascigatu la anul 1864 mitropoli'a nostra naționala romana, si s'au inarticulatu aceea prin Legea IX in a. 1868, si apoi prebas'a Canonele cru recunoscute prin acum amintita lega a tieri, ne-amu adanatu intr'unu congresu naționalu romanu besericescu in lun'a lui Octobre 1868, si cu invuirea tuturor celor presenti la acestu Congresu amu stabilitu potrivitu canonelor unu Statutu organicu pentru afaceri besericesci, scolari, si fundationali, care Statutu apoi la a. 1869. s'au sanctiunitu de cătra locurile preainalte, si in fine numai decatul s'au si pus in lucrare in tote pările organice ale Mitropoliei noastre spre obsceas' multiumita.

Deci Iubite Cleru si poporul credintiosu d'in Mitropoli'a nostra romana naționala, astfelui fiindu Canonele Besericesci noastre, si Legile Patriei noastre, precum le-amu espusu mai susu, porta-te dupa ele, si lumina-dia-te de ele, avendu fric'a lui Dumnedieu, care este incepitul inteleptiunei, si decundu: Domne! Facile picioarelor mele, si lumina carariilor mele este Legea Ta!

Sabiu 21. aug. 2. sep. 1871.

Andrei, m. p.
Archieppu si Metropolitu.

(„Teleg. Rom.“)

Comitetulu

Societătii pentru fondu de teatrul naționalu romanu

Processu verbalu

d'in 18/30 augustu 1871.

Presenti: presedintele Ios. Hodosiu, cassariulu Vinc. Babesiu, membrulu Ales. Romanu.

Intrunindu-se membrii acum numiti si luandu in delibera-re tienera adunarii generali a Societătii anuntata pen-tru 28. si 29. septembrie a. c., au conclusu:

Considerandu, ca trei d'in membrii comitetului, si a nume presedintele Ios. Hodosiu, care este totu odata pre-sedintele Societătii, si dlu V. Babesiu, care este si cassa-riulu societătii, si membrulu Al. Romanu — sunt ocupati

cu lucrările societătii academice romane in sessiunea anului curentu pana la 27. septembrie viitoru;

considerandu, ca vice-presedintele comitetului Ales. Mocioni, care este totu odata si vice-presedintele societătii, este impededat de a se poté presentă si a participa la adunarea generala anuntata pentru 28. si 29. sept. a. c. la Satu-Mare;

considerandu, ca dupa imparatesirile primite de la Satu-Mare, terminulu de 28. si 29. sept. a. c., este timpul celu mai inopportun pentru tienera adunarii generali a Societătii:

D'in aceste considerante:

Adunarea generala a Societătii pentru fondu de teatrul naționalu romanu anuntata pentru 28. si 29. septembrie a. c. la Satu-Mare — se amena pre tempu nedeterminat.

Bucuresci, 18/30. augustu 1871.

D. Iosifu Hodosiu,
presedinte.

V. Babesiu.

Ales. Romanu.

Clusiu, in 23. aug. 1871.

Domnule redactoru! Sciindu, ca totu se sintește la progresul invențiamentului, si inflorirea scolelor noastre preste totu e bine primitu in colonile pretiuitului diuariu ce redigieti, ca unulu, carele am participat la siedint'a senatalui protop. gr. cat. alu Clusiu, tienuta in 27. iuliu a. c. si am ascultat raportul Dului protopopu cu privire la starea scolelor tractuali si a invențiamentului, am onore a vi reporta urmatorie:

La esamenul de vera au luat partea in acestu protopopiatu 1208 de prunci, d'intre cari sciu ceti bine 346, er' a scrie 256. Cei-a-lalti parte au mai multu numai cunoștințele pregătitorie d'in aceste obiecte, parte nu au avutu cărti, de cari noi romanii pana acum ducemu una lipsa forte semitita. Prunci au inveniatu si respunsu si d'in celelalte obiecte de invențiamentu, dar' nu atat'a catu s'ar' fi evenitut.

Catul despre edificie scol. s'a reportatul senatalui scol. ca se redica scole noue in Feleacu, Teutiu, Ticiu, Gorbou, Nadasielu, Siardu, Topa-Sancraiu, Macicasiu. Locuitori d'in Bud'a si Diosiu, fiindu aproape unii de altii, s'au silitu de cătra D. protopopu tractuale — prin judele procesuale — a-si face scola comună confes. Celelalte edificie de scole sunt in stare buna. N'au correspunsu legilor scol. scol'a d'in Suciagu, Ardiov'a Totelecu, Stan'a si Arghisiu, dar' s'au facutu pasi spre a se adaptă si aceste dupa recerintie. D'in 38 de scole numai 2 nu s'au proveditu cu mape.

Venindu apoi la causele pedecei invențiamentului, reportul le areta a fi: lips'a de salarii bune invenitori si prin urmare si de docenti apti, nepasarea parentilor de a-si da prunci la scola si a le cumpără cărti, lips'a tabelelor de parate, la cari se mai adauge ca cei mai multi docenti, si in parte si unii preuti au neglesu a tramite liste de lenevire spre a se pedepsa parentii negligentii pentru retinerea pruncilor loru dela frecuentarea regulata a scolei; dar' de una parte si impregiurarea, ca pedepsa dictate de judii procesuali nu s'au esecutat, ci judii comunali le-au pus ad acta; mai departe, ca docentii, neavandu unu planu de invențiamentu, nu sciu ce si catu se inventie d'in fia-care obiectu de invențiamentu in fia-care despartimentu, etc. deci cu privire la delaturarea acestor pe-decei protopopu a facutu, intre altele, urmatorie pro-punerii: a) ca pre anulu venitoriu scol. programul de invențiamentu, carele s'a projectat a se face inca in siedint'a 1. a senatalui scol. protop., fiindu gata se se dde unei comisiunile de 3, carea pana la siedint'a urmatoria a senatalui scol., ce se va tiené pre la mediu-loculu lui septembrie, se lu revedea si se lu asterna siedintie spre primire, si primindu-se se tiparesca si se se indoresca fia-care docente a-lu urma, pentru ca pre venitoru se scia ce si catu are de propus d'in fia-care obiectu fia-carui despartimentu; b) se se numesca d'in parochii vecini sub inspectori scol., unulu pentru catre 2 scole, care celu pucinu in 2 luni odata va fi detorius a visită scoale de sub inspecto-ralu seu, si la finea fia-carei luni a tramite dela docentulista de lenevire la oficiul protop., carele insu-si o va asterne la oficiale civili. Totu subinspectorii voru relationa, oficiului protop. si despre ace'a, daca la scolele de sub inspecto-ralu loru s'au esecutat seu nu pedepsa dictate d'in partea oficialei civili contr'a parintilor negligenti de a-si da prunci la scola; c) se fia in fia-care scola si una imparăre de ore, carea inca va avea o asterne senatalui scol. spre primire; d) pentru prunci mai miseri se se procure cărti d'in banii scolei; e) se se tiparesca una carticica scurta despre drepturile si detorintele unui cetățianu, de cum-va o asemenea carte n'ar' exista degăsi si in limb'a romana; f) se se tiparesca diuarie pentru fia-care scola, in cari se se inseamne obiectele de invențiamentu, precum si progresul pruncilor facutu in ele in decursul amblarei loru la scola; g) pentru tota scol'a se se procure tabelle de parate si tablitie de scrisu. In urma sa facutu cunoscute, ca 8 statiuni de docenti sunt vacante pre anulu venitoriu prin abdicarea docentilor, si se propune ca 4 docenti se destituiti ca unii cari pentru unele scaderi ale loru, nu-si apti de a fi docenti. Éta in pucine trasuri descrisa starea

scolelor d'in protopiatul Clusiu; acum daca acea buna séu rea, on. publicu e in dreptu a judecă. Atat'a totu si nu pota nu dice si cu acesta ocasiune, ca multu, forte multu pota face unu protopopu diligentu si inteleptu, precum e alu nostru, care pune celu mai mare pondu ca in tractul Dsale se infloresca scolele si invențiamentul; ca si scie ca numai d'in scola va veni mantuirea si fericirea romanului, si ca numai avandu invenitori capabili, vom poté progresá si noi cu spiritul tempului.

Aici in Clusiu ca si in alte parti, inca s'a deschis in 8. aug. a. c. unu cursu preparandiale suplementariu de 6 septembani. La acestu cursu s'a insinuatu d'intre invenitori confes. gr. cat. aproape la 86, er' d'intre magiari vr'o 50—60. Invenitori romani gr. res. mi-se pare ca numai vr'o 3 insi participa la prelegerile acestui cursu. Causa pentru ce nu voiescu si invenitori gr. res. a se imbudui astu-feliu de cursuri, o voru scă mai bine superiorii loru scolastic. Cei gr. cat. inse sunt provocati de cătra auctoritatele loru confes. ca sub perderea oficiului invenitori, se iere parte si se lumineze primindu dela statu 50 cr. pre df. Eu n'asuu avé nemicu in contr'a acestor cursuri, cindu n'asuu scă ca unde sintește regimul magiaru prin astu-feliu de midiluce, cari nu potu fi alt'a-ce, de catu tota atatea curse prin cari voiesce a inghitii bietelete nostre scolul si apoi a li dă unu altu caracteru.

Apoi invenitori nostri, cari s'a adunatu la acestu cursu d'in comitatul Clusiu si alu Dobocii, inca putem se voru poté procopsi, de-ora-ce, precum am auditu, si numai cu profesorele primariu, D. Petru Solomonu, carele unu barbatu versat in art'a pedagogica sunt multumit, d'in causa ca D. Kethely, inspectorele acestui comitat, asculandu svatul unui canonie magiaronu d'in Gherla, li-a adusul de profesor secundariu unu baietu, carele numai in anulu acestu-a a scapatu de pulberea preparandiei d'in Gherla, si ca atare n'are neci unu picu de prassa, ci, dupa cum audu, unii d'intre asculatori sunt cu multu mai practici si mai experti de catu bietul baietu. Vedi Dle Kethely, asi faceti Dvostra magiarii si pre terenul politica, candu e vorba de implerea unui postu nu cercati capacitate si prassa, ci numai ca cutare aspirante se fia clientul, unui baronasiu, séu alu unui conte séu alu unui magiarom ca apoi cu asta mai usioru se ve poteti ajunge scopul de a produce magiari chiaru si d'in petre.

Dar' asta nu vi va succede neci o-data, ca-ci de avem si noi catu unulu de cei slabii la angeru si aici in invenitori, cari pentru cei 50 de cr. ce li intindet Dvostra, sunt gata a vi se si inchină si a primi tote de bani buni, totu-si, lauda unorua d'intre invenitori nostri cari, precum am auditu, de locu au si protestat in scrisu la Kethely, dicundu, ca ei, ca invenitori poporului romanu, nu voiescu a asculata prelegeri d'in gimnastica in limb'a magiară, ci mai bine sunt gata a merge a casa si a trai chiar si făra docentura. Nu asié au facutu invenitori adunati la acestu cursu in Aiudu, ca-i dupa cum am esperiatu, una parte d'intre dinsii asculata tote prelegerile in limb'a magiară cu invenitori magiari. Deci, iubite Blasiule, tu esci acelui-a către carele primiu cu totii; tu esci acelui-a de la carele si-ascepta beseric'a si scol'a mantuirea sa; tu esci foculariu romanismului, — pentru ace'a te rogămu grăbesce spre ajutorul nostru si ne scote odata d'in caosul in care ne astam. Nu ne lasă se ne inghitia balaurul ferosu, ci mai intetiesce pre la locurile competitinte conchimarea multa doritului Congresu; dar' si pana atunci ingreseste tu de cunoscerea fiilor tei. Aduna tu invenitori poporului in giurul teu si li areta tu calea cea adverata pre carea trebue se merge unu romanu. Ecă cum: Conferintele invenitori ar trebui introduce fara amenare in tota Archidiocesea si anume in totu tractul protopopei Apoi trebue facutu unu programu despre obiectele ce au se desbate in acele conferintie. Astu-feliu in căti-va ani am avé si noi docenti cunoscatori, dar' d'in strait'a nostra, ca malaiul nostru nationalu, er' nu ca acum, candu unulu venindu in Clusiu la cursul suplementar de 6 septembani d'in tractul Bistritiei, altulu d'in altu tractu departatul langa cei 50 cr. ce-i primește dela statu, si cari in Clusiu abie sunt de ajunsu pre df pentru sustinerea unui purcelu, si-mananca si bieata lefisiora de 30—40 fl. cascigata cu mat necasul de pre spatele poporului romanu, dandu-o pilaritilor d'in Clusiu pre pane, ceapa si crastaveti. Vedi asi face statul si ungrul: cu o mana da putienu, era cu alti multu. Apoi cu tote aceste baremu de ar' profită ce-vi bistii invenitori, baremu de s'aru cioplă si cunoscă, dar' asi ce-va cu greu se pota accepta dela unii ca acei-a, cari, precum am observat, n'au neci sciintele pregătitorie, ce se receru dela unu invenitoru. Nu sciu nice ce e ace'a grămatica, fizica, etc. apoi cum voru poté folosi metod'a acestor obiecte, ca-ci inzadaru va scă cine-va face ciobote, daca n'are materialu. Cu aceste finescu, mai repetendu: Blasiule nu ne lasă, ca-ci ni e acra anim'a. Si de-a merge totu asi, me temu ca vei scapă bucat'a d'in gur'a ta!!

Agiresiu, (Selagiu) 1 sep. 1871.

Die Redactoru! D'in invenitori senatalul scol. gr. cat. d'in Agiresiu, vinu a ve rogă, ca se binevoiti a dă locu in pretiuitul DVostre diurnalul urmatorilor sre: Comunitatea besericescă gr. cat. d'in acesta comună inca in anul trecutu s'a apucat de edificarea unei scole, tores-

punditoria legii de instructiune, nefindu inse in stare sa suporta d'in propriele sale poteri tote spesele ce au fostu impreunate cu edificarea acestei scole, — a fostu necesitata a recurge la ajutoriu.

Acestu senatul scol. si-tiene de cea mai santa detorintia a si-esprime pre calea publicitatii multiamit'a sa cea mai ferbinte urmatorilor On. Dni, cari priu oferte marinimose au binevoitu a ajutora poporului si prin acestu a-l incuragi in intreprinderea sa, si anume DD: Teodoru Popu, protop., si Georgiu Popu, poses. in Basesci, cate 5 fl.; Ale. Aciu 4 fl.; Andreiu Cosma si Vasiliu Dullu adv. cate 3 fl.; dr. Ionu Nichita adv. 2 fl.; Teodoru Ortianu, parou in Cigani, George Popu par. in Firminisiu, Petru Ortianu par. in Herecleanu, Teod. Nichita ajuct. adv., Andreiu Czibenschi adv., Ieremie Tahisiu, Vas. Popu, Vasili. Chovari, Petru Cotia, Ionu Antonu, Stefanu Sigmarianu, Acseste Ursu, Ioanu Massimu, Ioanu Hendea, Georgiu Balintu, Vasil. Ter-goveti, toti invetitori, Ios. Cherechesiu inspect. scol., Alberu Hacaludu, Carolu Balogh, Ios. Keményfy, Ioanu Zaharia, adv., cate 1 fl. v. a.; Ionu R. Orosu not., si Vas. Gramu, cate 1 fl. 50 cr. v. a.; Georgiu Sabo, Gavrilu Corianu, Ioanu Ghitiu, Sim. Branu, Vasil. Sabo, Ioane Petrovita, Vasil. Popu, Nicol. Muresianu, Ionu Chisiu, Nicolau Daroltzi, Albertu Teleki, cate 50 cr. v. a.; Demetriu Nagy 36 cr.; sum'a: 51 fl. 86 cr. v. a.

In 25. Iuniu, a. c. s'a tienutu esamenulu tenerimeei scolare, si inca in scol'a cea noua, care pre la Rosalie a fostu gat'a cu totulu. La acestu esamenu au participatu, afara de pucin'a inteligintia romana ce o avemu in Zelau, inca si cati va inteligniti magiari, atat' d'in Zelau, catu si d'in locu. — Dupa finirea esamenului, Dlu adv. Andreiu Czibenski propuse ca, — considerandu ca de presentu acesta scola nu are nici unu isvoru d'in care s'ar pot'e insintia unu fondu spre sustinerea ei, — fie-care d'intre membrii presinti se contribua, dupa potintia, pentru insintierea unui fondu scolaru — Spre acestu scopu au contribuitu. D. D. Andreiu Czibenski 5 fl.; Andreiu Cosma, Gavrilu Trifu, prof. prep., Teodoru Popu, protopu, cate 2 fl.; Paulu Pondonyi, Samuclu Sakacs si Mihaiu Unguru cate 1 fl. v. a.

Dlu Iosifu Balogu, posesoru si notariu in locu, cu asta ocasiune a binevoitu a se dechiar, ca Dsa de aci inainte pana la finea vietiei, in totu anulu va dona celu mai diligente scolaru d'in acesta scola unu porcelu d'intre cei mai buni porcei ai Dsale. Asemenea si Dlu Samuelu Sakacs, prop. in locu, a binevoitu a se dechiar, ca in totu anulu va premia pre cea mai escelinta scolaritia d'in acesta scola cu unu mielu. Dlu Gregoriu Capusianu, pleuaru in Zelau, totu cu acesta ocasiune a binevoitu a dona acesta scola cu 2 cupore, cari inca lipsean. — Caroru-a asemenea ne tienem de cea mai santa detorintia a li esprime multumita publica.

Inainte de a inchia nu potu trece cu vederea, ca singuru zelulu si activitatea neobosita atat' a D. Protopopu tractuale Teodorn Popu, catu si a Dlu prentu locale Ale-sandru Aciu, au fostu mediulocul prin care acestu poporu, ce abid numera vr'o 700 suflete, si de altintrele intr'o stare materiale forte slabu, a edificatu in unu tempu atat' de scurtu acesta scole, care pot'e servi de modelu ori-carei comune d'in Selagiu, — si inca neavendu la punerea fundumentulu nice baremu 2 cruceri spre acestu scopu.

Acesta o recunosc poporulu iusu-si. Era unu ce frumosu candu, dupa finirea esamenului, poporulu prin unu representante alu seu si-sprima multiamit'a sa bunilor lui canducatori; era unu ce estraordinariu, candu poporulu si-marturisii iusu-si indiferentismul ce l'a avutu facia cu scola, dechiarandu ca acum vede si precepe scopulu ce l'au urmarit bunii lui condicatori, induplecandu-lu a se interesu de scola. — Inchiaiaceste sfire urandu numitiloru Domnii fericiti, ca si in venitoriu se pota collucra la promoverea instructiunei natuinali.

Ioane Iarda
inv. si not. sen. sol.

Articolu de lege XVIII. d'in anulu 1871.

despre regularea comunelor.

(Sa sanctiunatu in 7 iuniu, 1871. Sa promulgatu in amenda camere ale dietei in 10. iuniu, 1871.)

(Urmare*)

§. 121.

In cetati cu magistratu regulatu darea comunale se repartiesce (arunca) in procente dupa darea directa (de pamant, casa, venit, casigiu personale) de statu a locuitorilor si posesorilor d'in ceteate, conform pracei de pana acum'a. In catu se pota midiloci fara securtarea veniturilor statului si fara pericitarea intereselor industriali si comerciali, in urm'a asternerei motivate guvernului va pot'e permite, ca cetatile singuratece se arunce si dupa dările indirecte (accise) de statu dare suplementaria, si pentru sporirea veniturilor loru se culega in ceteate si territoriul ei competitie, bani de statu (in piatia cu siatr'a), vam, mas se introduca si specie nove de dare neintrebuintate d'in partea statului.

*) Vedi Nrii 82, 83, 85, 86, 87, 88 si 89 ai „Fed.”

§. 122.

Locuitorii comunali se potu astringe la lucru cu palma si carulu.

Aceste prestatiuni se repartiesc (arunca) dupa principiile legei despre regularea lucrarilor publice, si se implenesc sau in naturalie, sau se rescumpera cu bani, si se potu intrebuinta numai la conservarea stradelor, eazurilor, ce suntesc comun'a, a liniei si midilocelor de comunicatiune.

In casuri de periclu comunu, adeca: viscolu (ometi), esundare de apa, focu, etc. primari'a pota se intrebuinteze spre delaturarea pericului tota poterea pedesatra si de caru ce i sta la dispusetiune fara a se computa.

§. 123.

Jurisdictiunile potu impreuna comunale conformu interesarai loru in grupe destinate cu scopu de a face si tieni in stare buna drumurile si podurile vicinali d'intre comunale singurantece.

Proprietatea, dupa care sunt detorie comunale singurantece a participa la facerea si conserverea ataroru drumuri si poduri, o statorcesc jurisdictiunea respectiva pre langa ascultarea respectivelor comune, in catu acele nu s-ar pot'e invoi intre sine.

§. 124.

Amploiatii statului, oficerii de la armata si de la miltie patriei (honvédisztek), functiunarii municipali si invetitori poporali nu platescu dare comunale, de la platile cele au dupa oficiul loru, respective de la pensiunile loru.

Asemenea nu platescu nece preutii dela beneficie, cari le tragu eschisivu dupa oficiul portativ in comun'a besericesta respectiva.

§. 125.

La scoterea daciei comunale servescu de ciosura ordinatinoile articolului de lege XXI. 1868. si LV. 1870.

§. 126.

Modulu manipulatiunii de cassa si alu tienerii de computuri se statorcesc prin statutulu comunalu.

Acestu statutu se asterne jurisdictiunei spre aprobare.

§. 127.

Socotele comunale trebuie se se pregatesca in modu corespunditoru rubricelor bugetului.

§. 128.

Socotele comunale in comune mici si mari le revideza corporatiunea representativa in adunarea generala de toma.

In cetati cu consiliu regulatu, inainte de a se asterne adunarii generali, le revideza esactoratulu, respective despartimentulu financiaru, si daca nu esistu atari, o delegatiune.

Socotele, casualmente raportulu motivatul alu esactoratului, despartimentului financiaru si alu delegatiunei se espunu la cas'a comunale spre vedere publica cu 15 dile inainte de adunarea generale.

Adunarea generala este obligata a celi si pertracta observatiiile ce pota le-ar face contributorii comunali.

§. 129.

Ratiocinulu revidiatu de adunarea generale, faca-se exceptiune in contr'a acelui-a sau nu, la tota intemplarea trebuie se se asterna jurisdictiunei spre suprarevisiune.

La ratiocinulu asternutu jurisdictiunii si revidandu de acest'a celu mai tardu sub decursulu unui anu sunt de a se allaturu observatiunile pota date prin contributorii singurantece si opiniunea separata a minoritatii; si in acestu casu absolutoriulu numai dupa aprobarea jurisdictiunei se pota da.

§. 130.

Comuna sau celu ce este detoriu cu dare de ratiocinu pota appellá decisiunea jurisdictiunii la ministrul de interne. Daca comun'a sau ratiunariulu nu se indestulescu cu resultatulu suprarevisiunei, ministrul de interne pota se cera inaintea judecatoriei competente pentru comună revisiunea judecatoresca a aceloru pozitui d'in ratiocinu, contra caror-a s'a facutu exceptiune, in terminu de trei luni computandu de la admanuarea decisiunei ministrului de interne. Pretensiunile comunie in contr'a rationariului se potu asecurá in sensulu legei in tote gradurile perfractrei revisionali.

§. 131.

In catu ajutoriulu institutelor benefacatorie si elemosina singuranteilor nu ar fi destula spre provederea serilor comunie, comun'a conformu relatiunilor locali este detoria a se ingrigea despre provederea toturor serilor competenti in comună, cari preste totu nu-su in stare a se sustine fara ajutoriu comunu.

Daca acestă provedere nu s'ar pota midiloci fara a nu ingreuna preste mesura pre locuitorii comunali: comun'a exceptionalmente pota cere ajutoriulu jurisdictiunei, si daca nece acest'a nu ar pota, alu statului.

Tota comun'a la finea fia-carui-a anu face relatiune detaiata jurisdictiunei respective despre numerulu serilor si despre dispusetiunile sale relative la afacerea serilor.

§. 132.

Fia-care comun'a este obligata a supraveghia directiu-

nea institutelor de binefacere si de cultura generala sus-tinute prin ea si a revidiá cu punctualitate socotelele acelora in totu anulu in adunarea generale de primavera.

§. 133.

Comunale sunt obligate a manipula si fundatiunile ce stau sub administratiunea loru conformu destinatiunei acelora ca si o avere a loru propria.

Despre aceste trebuie se se asterna inaintea adunarei generale in totu anulu aretare si ratiocinu regulariu.

(Finea va urma.)

Invitare la subscriere

pentru

Manualulu de geografie a r. Ungariei si tierele sorori

(alaturi cu una carta topografica).

Fia panea catu de rea,
Totu mai bine 'n tier'a mea.
G. Cretianu.

Nu sciu cu ce dulcetia ne cuprinda pamantul nascerei noastre, si nu ne lasa se lu uitam in veci.

Ovidiu.

Eta in frunte caracteristic'a poporului romanu, mode-lului iubirei de patria, si prin ea de limbă si na-ti-un-al-i-tate; trei clenodie sacre, ereditate la strabuni per eminentiam: intreite la facia in vedere, dar' unite si identice in esentia.

Da, iubirea ferbinte de patria este la rondulu anta-din-cadinti'a rasei latine, cu poporele sale classice si cavale-resci.

Ci lumea moderna speculativa, de sub domeniulu elec-trului si alu vaporului, nu se multiamecesc numai cu iubi-reia, ci multu mai vertosu socotesce la dobande — pentru ca averea, materi'a, este in tote capulu lucerului.

Ar' fi deci tempulu supremu, ca si poporulu romanu, mai multu sentimental si nu a rare ori fatalistica („asi-mi-a fostu ursita") si casuistica („asi-mi-a fostu dat'a"), se scobora d'in regiunea lumei ideale pre aren'a cea rigida a vietiei practice speculitative.

Fia-vi fostu venitul tempulu, cum amu dice or'a a uno-spre-diecea, ca pre langa psaltire, „mil uesc e-me D di u-le", si cinstita bucovna cu „f a c e g o d e v e d i c a-i b i n e", se ni reformam, se ni adaugem bibliotec'a casnicia a familiei — intielegem grind'a, armariulu, polit'a romanu-lui s. a., tote socrinie stramosiesci — dupa trebuintele lumei moderne, cate cu unu manualu corectu de aritmica, limba si ortografia, si cu o istorie scurta poporale, istoria insocita cu geografia, si geograff'a nedesparsita de cart'a, map'a sa.

Nu se pota mai multo in sant'a trandavla, lenea molipsitoria, de nu cum-va vremu, ca dupa ce amu iobagiu seculii aristocrat' a nascerei, se ne mai inhamam, se ne mai avisam, noi mosnenii, unu altu amaru de tempu in robia seraciei, iobagia aristocrat'ei de a vere, inca mai urgjita, (a pitul cu clabetiul a manu poporulu mosnenu, domnulu nemisiu, naintea curtilui jup-nului arendasius, etc.).

D'in alinile de mai nainte vomu fi preceputi, va fi ilustrata si tint'a nostra cu manualulu de facia, si ale-su cele a urmatorie;

a) vremu, dupa debilele nostre poteri, a plantasi a nutrija cassa, in scola poporului si in familia, elementele de conscientia na-ti-un-ale;

b) vremu a indemaná sarcin'a domnilor invetitori poporali, de la cari pre de merge pretinde tempulu mai multu, (cum: sumariulu istoriei na-tiunale si patriotic, ma-nuirea globului pamantului si a carteloru felurite, etc.).

Si spre acest'a suntemu ore-cum nolle velle a visati prim trecutulu nostru: veteranu in alu doilea stipendiu, luptatoriu vechiu la unicul institutu romanu mai naltu de invetiamantu in Ungaria, manuitoriu istorielor na-tiunali si universali.

Inceputul lu feceram — dupa natur'a lucrului, „cu-nosce-te pre tine" — de a casa, cu geograff'a patriei, alaturi cu una carta topografica protivita tenerelui; (pentru parietii scolelor poporali disponemu de alt'a in formatu grandiosu).

De am gacitul cu tempulu (vietia in sinode, vietia la activitate, noua politica, dupa o lasetate delungata) si de am teluit pulsulu frumosulu inbinatul fia felositoriu, istoria cu geograff'a, geograff'a ilustrata cu statistica si mapa), am de cugetu a purcede delocu cu tiparitulu la elementulu nostru propriu, la istoria na-ti-un-ale. Desei in adinsu, „de am gacitul cu tempulu", ca in o era asi-mi-a molipsita o pena debila, ca si a nostra, pucinu pota scote la cale; centezu deci la simpatia a sute de discipuli si, „mosii" meicei dulci si multi, amici de principie. — Preiuln geografiei d'impreuna cu cart'a este 1 fl. v. a.

Bainisulu, la San-Georgiu 1871.

Ioanu Silviu Selagianu,
prof. de istoria si filosofia p. o.

VARIETATI.

(Judecata in processul cu munistilor.) Inchiajandu-se pertractarea acestui lungu si interesantu processu, siedintă se redica si judii se retragu in sală de consultare, spre a aduce judecată. Acusatii se condati in una chilia laterală, unde petrecu una di plina de anxietate, de ora-ce tribunatului, care a avut a responde la efecti sute si patru de intrebări, abie in murgitul serii, dupa 6 ore, a decisu a supr' loru. Dupa redeschiderea siedintei presiedintele ceteresce verdictul mai antaiu in absența acusatoru: Fereastră este recunoscutu de vinovatu in tote punctele de acusatiune, precum: atentatu contr'a guvernului, agitare la resbelu civilu, recrutare volnica, complice la omorirea obstatilor la incendie si dirimarea monumentelor publice si a caselor private, etc. Assy, vinovatu in cele d'antaiu patru puncte, nevinovatu la omoruri, incendie si dirimari de muncimente si case. Urbain, vinovatu in tote punctele, cu admissiunea consideratiunilor mitigatorie. Billioray, vinovatu in tote punctele, a fara de omoruri si incendie. Jourde, vinovatu in cele d'antaiu patru puncte, nevinovatu la omoruri, incendiari, dirimari, arrestari, spargeri de sigile si delapidarea banilor publici, tote cu admissiunea consideratiunilor mitigatorie. Trinquier, ca Urbain. Champy, vinovatu in cele d'antaiu patru puncte, si la dirimarea de monumente si arrestari volnica. Regere, vinovatu in cele d'antaiu patru puncte. Lullier, vinovatu in punctele: atentatu contra guvernului, agitare la resbelu civilu, redicare de trupe, comandarea unui corp de trupe armate. Rastoul, ca Regere, nevinovatu ince la dirimarea monumentelor si cu admissiunea motivelor mitigatorie. Paschal-Grousset, vinovatu in primele patru puncte. Verdură, ca Rastoul, dar' fără a se admittre consideratiuni mitigatorie. Ferrat, vinovatu in cele d'antaiu patru puncte. Descampes, nevinovatu in tote punctele. Clement, vinovata pentru arrogarea oficelor publice cu admissiunea motivelor mitigatorie. Courbet, vinovatu ca participant la dirimarea columnei Vendome. Parent, in tote punctele nevinovat. Prin urmare: Ferré si Loullier fure condamnati la morte, Assy, Billioray, Champy, Regere, Paschal-Grousset, Verdure si Ferrat la deportatiune in unu locu fortificat, Urbain si Trinquet la muca pre victimă, Jourde si Rastoul la deportatiune simpla, Courbet la 6 lune inchisore si 500 franci multa banale, Clement la inchisore de 3 lune, er Descamps si Parent fure eliberati. Dupa ceteri, acestui verdictu presiedintele ordona a se deschidă sală de publicu si o occupa apoi cu soldati; dupa aceea apoi commissariul guvernului cat' insu-si verdictulu inaintea acusatoru. Se asigura, ca acusati nu si-au perduți sangele rece nici in acestu momentu. Siedintă s'a redicatu la 8 1/4 ore sera.

** (Din Chislehurst) Unu correspundinte din London comunica despre relatiunile din Chislehurst, locul sustinerii ex-imperatului Napoleonu, urmatoriele sciri: „In momentul acestu-a vedini pre unu Domnu, care precum sciu — stă in relatiuni de intimitate cu cei din Chislehurst si numai acum de curundu s'a reîntorsu din Versali'a. De la acestu domnu audu, ca intre esilat' familia a lui Napoleonu si intre maresalul Mac-Mahon domvesce cointelegera deplina, si ca Thiers scie acăstă destul de bine, dar' se teme a intreprinde ceva in acăsta privintia, pana ce nu va fi alesu de presiedintele alu republicai. Dupa proclamarea lui Thiers de presiedint, Chanzy se va numi comandante supremu alu armatei. Correspundințele dice apoi mai departe, ca Napoleonu nu considera de nefavorabile proclamarea lui Thiers de presiedint, de ora-ce d'insului in totu șesulu i se va dă una potere forte restrinsa si apoi evenimentele unci etăti inaintate promituna resolvare neamenata pentru cestiuuna unui guvern permanentu in Franchia. In fine mai adauge, ca ex-imperatulu nu voiesce nice intr'unu casu se recascige poterea pentru sipe, dar' nu va intrelesă nice una ocasiune, ca să nu recomende poporului francesu pre principale imperiale ca pre capul unei monarcie constitutiunale, cu său fără imperatulu, ca reginte. — Responsabilitatea pentru aceste imparatesri o lasamu de-o-cam-data correspundintelui.

Anunțiu.

Inscrierile, respective esamenele de primire la preparandia de statu din Deva pentru anul scolaristic 1871/2. se voru tienă dela 1—6 octombrie a. c. stilul nou.

Voru fi primiti in institutu toti acei tineri sănătosi si intregi, cari au implinitu anul alu 15. alu etatei, si posiedu din limb'a materna, din computu, geografia si istoria celu pucinu atate cunoscintie, cate se predau in cele de anii IV classe gimnasiale seu III classe reale. — Aceste cunoscintie respectivii voru avea a le dovedi seu presentandu unu testimoniu scolaristic, seu supunendu-se unui esamenu de primire; asemenea voru avea a-si documenta etates prin unu atestatu de botez, er intregitata fisica prin unu testimoniu medicalu, ambele libere de timbru.

Cei ce ar' dorii a se imparatesi si de beneficie de statu (viptu, cortelu etc.), voru avea a produce unu testimo-

niu de paupertate, estradatu de administratiunea respectiva si intaritu de paroșculu locale.

Doritorii de a fi primiti in acestu institutu vorb binevoi a-si tramite suplicele (proveyind cu documentele amintite mai susu, si stijsate cătra consiliului diriginte), la adressa subscrisului, in Deva, celu multa pana la 25. septembrie a. c. stilul nou.

In fine se mai amintesc, că junii romani voru ascpita tote studiile in limb'a loru materna.

Deva, la 4. septembrie, 1871.

Franciscu Koos,

Directoru.

Contribuiri pentru francesi.

Blașiu. — Prin o. d. Frid. Uveghesiu, orator in Sabesiu, dela on. d.d. S. Balomiru, jude regiu, Pototski, proprietariu, cate 5 fl. v. a.; I. Tipeu, protop., Nic. Pappu, senatoru, Ios. Besanu, senatoru, D. Jomann com., Alis Sándor, Zerner, cate 2 fl. v. a.; I. Deacu, protopopu, Avr. Davidu, paroșu, Const. Isacu, I. G. Cristea, Sim. Opritia, Frid. Uveghesiu, I. Draganu, canc. magistr., I. Piso, canc. m., Keresztes István, prop. Iohann Erd. comt., Ant. Simon, marchand, Stiebar, F. Gergely, Hader, Gregor Dobály jun., Kovács, S. Mneller, Kolbászi, I. Bontia, cand. de adv. Szörös Josef, com. de finanțe, Iosef Pius, preotu, Ant. Kabdebo, Nic. Lazaru, paroșu, cate 1 fl. v. a.; a. Ios. Ploma, Frid. Graiter, Lempp, Lad. Gruia, Solomonu & Turcu, Pf. Ferdinand, supraveghiațoriu de finanțe, Gergely Paulin, cate 50 cr., la-olalta 48 fl. 50 cr. v. a.

P. O. D. Gavrila Manu, jude supr. in pensiune, in Deesiua staruitu a se face si a tramiu urmatorile colecte:

1. Col'a duii Gr. Muresianu, prot. S. Margitei, dela dsa 2 fl. dd. Proc. Popu per. Sasu-Niresiului Stefanu Galea, P. Godolanu, paroșu, Vladutiu, par., M. Anc'a, par., Vas. Mois, par., G. Balinăiu, pas., Var. Székely, par., cate 1 fl.; I. Balintu, jude comunulu, Unu compatimitoriu, J. Mora, notariu, Dem. Balinăiu, cate 50 cr. G. Szinvel, preotu, Selageanu Pr., curatoru primariu, cate 40 cr.; Isidoru Anc'a, docente, I. Cosma, C. Todorutiu, cate 30 cr.; unii locuitori in S. Margit'a 22 cr, Ciurea, docente, Io. Czopan, jude, cate 20 cr. V. Moldovanu, docente, Lazaru Cremenescu, docente, cate 15 cr.; — V. Budaiu, curatoru primariu, Vas. Illea, Vas. Mateiu, P. Illea Schiopulu, Teodoru Olteanu, cate 10. cr., la-olalta 15 fl. 12 cr., din cari ince 3 fl. 20 cr. au remas neincasati: deci = 11 fl. 92 cr. — A fara de aceea s'a aduștu dela romani din San-Margit'a 4 ferdele de bucate, cari s'a venduțu cu 7 fl. 40 cr. Rezulta sum'a colectei: 19 fl. 32 cr.

2. Col'a duii D. Varra, v.-protopopulu Lapusului, dsa si d. Teod. Rosiu, inpetitoriu, cate 1 fl., Bas. Suteu 70 cr., G. Popu, invet., 50 cr. — Micheliu si (nedescifr.) 30 cr. — Atanasiu Georgiu, invet., Gavr. Sliamu, invet. cate 20 cr., — G. Cupsi'a-Magogi'a, paroșu gr. or., 10 cr., sum'a 4 fl.

3. Col'a duii I. Cristea, protop. Vadului, dsa 5 fl. — G. Baniasiu, paroșu, Ales, Ghelneru, idem. V. Cherebetiu, idem., Vas. P. de Sanislo, idem., I. Iug'a, idem. Ant. Nemes, idem., Vas. Banu, idem., Vas. Campianu, docente, cate 1 fl. — P. Cherebetiu, paroșu, 50 cr. — Mai multi din Bogat'a-Romanu 1 fl. 30 cr. — Comuna Rusu 1 fl. 20 cr. Sum'a 16 fl.

4. Col'a duii S. Anceanu, v. protop. Surducului, dsa 2 fl. 50 cr., dn'a Ludovic'a Anceanu n. Bohatielu, v. protopopesa, 2 fl. 50 cr., St. Iliesiu, par. in Cristoltiu, 2 fl., Rosalia Iliesiu, preutesa, 1 fl., Vescanu, par. in Solomonu, 1 fl. 50 cr., An'a Vescanu, preutesa, 1 fl., Vas. Popu, paroșu, 1 fl., Ioane Pasen, idem, 1 fl., Doch'a Pascu, preutesa, 50 cr., G. Andrec'a, docente 50 cr., Varyar'a Andrec'a 50 cr., I. Popu, paroșu, 1 fl. — Irin'a Popu n. Bene, preutesa, 50 cr. — C. Simu, par. in Negreni, 1 fl., Teod. Popu, par. Codmenisulu, 1 fl., Francisc'a Aușori din Lapusulu-rom. 1 fl., Popu, par. in Cristoltielu 1 fl., Dan. Rusu, par. in Muncelu, 1 fl., Gavr. Popoviciu, par. in Brigheru 1 fl., Gr. Popu, docente, in Salon'a si soci'a sa Irin'a n. Cice, cate 50 cr., Comuna Ciac'a 1 fl., Petranu, doc. in Cristoltiulu-Mare 1 fl., Vas. Rusu, par. in Valea Hranei 1 fl. Sum'a 25 fl. 50 cr.

5. Col'a duii Vas. Gasa, protopopu, dsa 2 fl., comun'a romana Căsciu 6 fl. Sum'a 8 fl.

6. Col'a duii G. Telecariu, protopopu. Poporulu rom. din Befleanu a contribuitu bucate, cari prefacundu-se in bani s'a cascigatu 6 fl.

7. Col'a duii Popu, protopopulu Cristuru, dsa 2 fl., dd. Rednicu, docente, Aug. Szigyarto, notariu, G. Popu, par., — Gav. Muresianu, idem, Jos. Moldovanu, cantoru, cate 1 fl., Io. Perhajita, par. Teod. Rusu, cantoru, Sim. Rusu jude, Manu Dumitru, Iu Muresianu, par., Vas. Muresianu, idem, cate 50 cr., B. Pavelu 40. cr. Dumitru B... Vartolomeiu Sigarto, Vas. Oprea, invet., cate 25 cr.: G. Boca, fetu, Tiumure, invet., Basiliiu..., Isaiu Precupu, cantoru, Ios. Gaboru, paroșu, I. Silasi, docente, cate 20 cr.; facu 13 fl.

35. cr. — Grău: Maniu Longinu, curatoru 3 cupe, — Epifanu Caciapu, I. Rusu alu Mastacutii, — Maximu Corsa, cate 2 c.; Rpsu Casianu, Maniu Teodoru, cate 1 cupă Cucurzu: Cocianu Stefanu, Rusu alu Mitroiei, G. Gergelu, Ale. Hognogiu, cate 2 cupe, Achimu Vulcanu 1 cupă. (Prețul bucatelor acestor a 1 fl. 60 cr., adatus către cei 13 fl. 35 cr., da sum'a) 14 fl. 95 cr.

8. Col'a duii Gavrilu Manu, jude supr. in Desida 3 fl., Geor. Laslo, presed. la jud. urb. 3 fl.; M. Bohatielu, Andrei Francu, I. Tohati, advocat, cate 2 fl. — I. Titie, Ios. Lemény, P. Muresianu, cate 1 fl. Sum'a 15 fl.

Sau culesu dara preste totu prin staruinti a duii jude supr. Manu 108 fl. 77 cr., subtragundu spesele de 1 fl. 77 cr. remainu: una suta siepta floreni v. aust, cari s'a tramiu la acestu comitetu cu acea observare, că diumatate se fia pentru Federatiune, er' cea-lalta diumatate pentru victimele resbelului francesc. Deci 53 fl. 50 cr. se tramiu la „Federatiune”, era 53 fl. 50 cr. intra in computul colectei pentru francesi = 53 fl. 50 cr.

Dela dn'a Francisc'a de Manu din Desida unu punctu scame fine.

Sciri electrice.

Berolinu, 5 septembrie. Guvernulu rom. a adressatu una nota cătra guvernulu germanu despre modulu cum intielege si aplica elu planurile sale in cestiunea călii ferate; guvernulu germanu inse, avendu in vedere raportulu de suzeranitate, o a tramiu la Constantinopole.

Versal'ia, 5 septembrie. In adunarea naționale a avut locu una desbatere infocata si tumultuosa a supr'a propunerii lui Raviet, relativa la installarea ministerielor si a adunarii naționale in Versali'a. Stang'a combate cu vehemintia acestu projectu si cere a se reintorce in Parisu.

Unele faie comunica faim'a, ca intre Thiers si intre consululu italiano Nigra aru fi avut locu nisice chiarificatiuni, din cau'a imparatesrii Italiei la negociatiunile din Gastein. Nigra a declarat, că Itali'a are unicul scopu, de a sustine pacea, dar' nici de cum damnificarea unei poteri amice.

Versal'ia 6. septembrie. Se asigura că Thiers nu se va asiedia cu lecinti'a sa stabila in Versali'a, ci in Parisu si adca de-o-cam-data in Elysée.

Roma, 6. septembrie. Regele si a esprimitu dorintia, ca intrunirea cea mai de aproape a camerei se nu se considera de una intrunire uoua, ci ca continua a sesiunii din urma. Terminulu adeverat pentru conchiamarea parlamentului nu este inca fissat, de ora-ce edificiul parlamentului nu este inca adaptat; cu tote acestea inse, precum se prevede, se va conchiamă in lun'a lui novembrie.

Lipsca, 6. septembrie. Asociatiunile internationale au alesu cetea Zürich de locu principalu pentru administrarea si agitatiunile ulterioare ale partiei sociale-democratice.

Constantinopol, 6 septembrie. Ma-rele viziru Ali pasi'a a morit.

Sium'a, 7. septembrie. Comisiunea, care a prelucratu planulu pentru estinderea fortificatiunilor, va crea pre tiermulu Dunarei una linia formidabile de aperare. Lucrările incep tuu odata in Sium'a si Siliștria.

Viena, 7. septembrie. Alegerile proprietarilor mari au reesit in Salisburgu si Carintia preste totu liberale.

Viena, 7. septembrie. Diuariulu „Presse” comunica din Berolinu, că ministrul de finanțe francesc, Pouyer-Quertier, la mandatul lui Thiers, a propus consulelui germanu Arnu: stingeră restului intregei detorie prin cambie, platindu successe pana in ultim'a decembrie 1871, dar' pentru acesta cere deplină evaçuire a toturor provinciilor ocupate,

Versal'ia, 7. septembrie. Dintre toti membrii familiei Orleans numai contele de Parisu a gratulat lui Thiers, cu ocasiunea alegerii sale de presiedint alu republicei francese.

Burs'a de Vien'a de la 8. septembrie. 1871.

5% metall.	59.55	Londra	119.—
Imprum. nat.	69.85	Argintu	119.10
Sorti d'in 1860	101.60	Galbenu	5.70
Act. de banca	769.—	Napoleond'or	9.55
Act. inst. cred.	293.80		

Propriet., edit. si red. respundiet.: ALES. ROMANU.